

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการทำวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ส่วนที่ 2 เป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร

ส่วนที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้สื่อข่าวสายการเมือง หนังสือพิมพ์รายวันประจำทำเนียบรัฐบาล รัฐสภาและกระทรวงมหาดไทย เพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะของแหล่งข่าวการเมืองที่น่าเชื่อถือในสายตาผู้สื่อข่าวและปัจจัยที่ส่งผลต่อการคัดเลือกแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าว โดยผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างกระจายตามโควตา (Quota Sampling) หนังสือพิมพ์รายวัน 8 ฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ,เดลินิวส์,ข่าวสด,มติชน,ไทยโพสต์,แนวหน้า,บ้านเมืองและสยามรัฐ จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากผู้สื่อข่าวที่มีประสบการณ์ประจำสายข่าวการเมืองมาเป็นเวลานาน รวม 13 คน ประกอบด้วย

- 1.น.ส.สมฤดี ยี่ทอง ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐประจำรัฐสภาและพรรคชาติพัฒนา
- 2.น.ส.วันธนา ชีวะดุขฎี ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยรัฐประจำทำเนียบรัฐบาลและติดตามทำข่าวภารกิจนายกรัฐมนตรีน
- 3.นางดวงฤทัย ผ่องใส ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ประจำรัฐสภาและพรรคความหวังใหม่
- 4.น.ส.สิริกัญญา มั่งสูงเนิน ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ประจำกระทรวงมหาดไทยและพรรคชาติพัฒนา
- 5.น.ส.คติพร ดลกิจ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ข่าวสดประจำกระทรวงมหาดไทยและพรรคไทยรักไทย
- 6.น.ส.สุนีย์ สอนศรี ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ข่าวสดประจำทำเนียบรัฐบาลและติดตามทำข่าวภารกิจนายกรัฐมนตรีน
- 7.น.ส.ชาลินี จงจิตร ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชนประจำกระทรวงมหาดไทยและพรรคประชาธิปัตย์
- 8.นายวิษณุ นุ่นทอง ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์มติชนประจำทำเนียบรัฐบาลและติดตามทำข่าวภารกิจนายกรัฐมนตรีน

9. นายวรพล กิตติรัตน์วางกูร ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ประจำ
กระทรวงมหาดไทยและพรรคชาติพัฒนา

10. นายชัยฤทธิ์ ยนเปี่ยม ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ประจำรัฐสภาและพรรค
ไทยรักไทย

11. นายอดิศร วงศ์ศรีศักดิ์ ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แนวหน้าประจำรัฐสภาและ
พรรคชาติพัฒนา

12. น.ส.สุภาวค์ ศิริเดช ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์บ้านเมืองประจำทำเนียบรัฐบาลและ
พรรคประชาธิปัตย์

13. น.ส.รัตนา อุดมศรี ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สยามรัฐประจำทำเนียบรัฐบาล,
ติดตามทำข่าวภารกิจนายกรัฐมนตรีนครและพรรคประชาธิปัตย์

ส่วนที่ 2 เป็นการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้
แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์
รายวันที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะของแหล่งข่าวการเมืองที่
น่าเชื่อถือในสายตาของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ตามเนื่องจากจำนวนประชากรในเขต
กรุงเทพฯ เป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified
Sampling) โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มอาชีพจำนวน 7 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง
ทั้งสิ้น 210 คน ทั้งนี้กลุ่มอาชีพทั้ง 7 กลุ่ม ได้แก่

1. นักการเมือง
2. ข้าราชการประจำ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
3. นักวิชาการ/นักวิจัย
4. นิสิตนักศึกษา
5. นักธุรกิจ/เจ้าของกิจการ
6. พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน
7. ผู้ใช้แรงงาน/พ่อค้าแม่ค้า

จากนั้นจึงได้เลือกสุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอาชีพ โดยใช้วิธีการสุ่มตามสะดวก
(Convenience Sampling) กระจายตามพื้นที่ที่เป็นแหล่งชุมชนสำคัญ ๆ ได้แก่ พระนคร สามย่าน
อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ คลองเตย รามคำแหง ปิ่นเกล้า เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมลักษณะ
ประชากรในกรุงเทพฯ มากที่สุด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่กำหนดในการวิจัยครั้งนี้ ในส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของแหล่งข่าวการเมืองที่น่าเชื่อถือในสายตาผู้สื่อข่าวและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการคัดเลือกแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าว ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
  - 1.1 นโยบายขององค์กรหนังสือพิมพ์
  - 1.2 คุณลักษณะของผู้สื่อข่าว ได้แก่ เพศ,อายุ,ระดับการศึกษา,สาขาวิชาที่จบการศึกษา,ประสบการณ์ในการประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนและประสบการณ์การทำข่าวการเมือง
  - 1.3 คุณลักษณะของแหล่งข่าว ได้แก่ เพศ,อายุ,คุณลักษณะด้านความน่าเชื่อถือและคุณลักษณะในการเป็นผู้ส่งสารทางการเมืองที่ดี
  - 1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข่าวกับผู้สื่อข่าว
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคัดเลือกแหล่งข่าวการเมืองของผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน

ส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นการศึกษาในประเด็นคุณลักษณะของแหล่งข่าวการเมืองที่น่าเชื่อถือในสายตาผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ,อายุ,ระดับการศึกษา,อาชีพ,รายได้,สถานภาพครอบครัว,พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองและพฤติกรรมกรับข่าวสารทางการเมืองของผู้อ่านหนังสือพิมพ์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ให้การยอมรับแหล่งข่าวการเมืองที่มีคุณลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ A) คุณลักษณะด้านความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว ประกอบด้วย ความน่าไว้วางใจ,ความเชี่ยวชาญและความกระตือรือร้นของแหล่งข่าว B) คุณลักษณะในการเป็นผู้ส่งสารทางการเมืองที่ดี ได้แก่ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โดยตรง,มีความเป็นกลางและมีเจตนาที่ดีในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวันในเขตกรุงเทพฯ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ, อายุ, สถานภาพครอบครัว, ระดับการศึกษา, อาชีพและรายได้ โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบข้อเดียวจากหลายตัวเลือก (Multiple-choice) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและประโยชน์ของการเมือง ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง จำนวน 10 ข้อ และประโยชน์ของการเมือง จำนวน 6 ข้อ โดยเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบจากระดับการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 5 ระดับ ได้แก่ เป็นประจำ, บ่อย, เป็นครั้งคราว, นาน ๆ ครั้ง, ไม่เคยเลย ส่วนคำถามเกี่ยวกับประโยชน์ของการเมือง เป็นคำถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบว่าการเมืองมีประโยชน์ต่อผู้ตอบแบบสอบถามมากน้อยเพียงใด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด, ค่อนข้างมาก, ไม่มีความเห็น, ค่อนข้างน้อย, น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับข่าวสารทางการเมือง ได้แก่ ประเภทของสื่อที่เปิดรับ, หนังสือพิมพ์ที่อ่าน, ความถี่ในการอ่าน, ระยะเวลาที่อ่านแต่ละครั้ง โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบข้อเดียวจากหลายตัวเลือก (Multiple-choice) จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 4 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับระดับความน่าเชื่อถือที่มีต่อแหล่งข่าวการเมือง, แหล่งข่าวกลุ่มที่ผู้อ่านหนังสือพิมพ์เชื่อถือมากที่สุด, คุณลักษณะของแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถือในสายตาผู้อ่านหนังสือพิมพ์ โดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบข้อเดียวจากหลายตัวเลือก (Multiple-choice) 1 ข้อ, คำถามโดยให้เรียงลำดับความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว 1 ข้อ, คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ จำเป็นอย่างยิ่ง, จำเป็น, ไม่จำเป็น, ไม่จำเป็นอย่างยิ่ง, ไม่มีความเห็น จำนวน 31 ข้อ

ส่วนที่ 5 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ที่มีต่อการคัดเลือกแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง ได้แก่ คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง, เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วย, ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง, ไม่มีความเห็น รวมจำนวน 22 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์และแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไขความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

และเนื้อหาของแบบสอบถาม (Content Validity) ทั้งนี้เพื่อให้แบบสอบถามสามารถตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานการวิจัยได้อย่างแท้จริง

2.การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวันรวม 20 คน (Pre-test) เพื่อทดสอบว่าคำถามในแต่ละส่วนนั้นสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลได้ตรงตามประเด็นที่ศึกษาหรือไม่ คำถามยากต่อการทำความเข้าใจมากนักน้อยเพียงใด แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมมากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ส่วนที่ 1 ได้แก่ การสัมภาษณ์เจาะลึกผู้สื่อข่าวการเมืองหนังสือพิมพ์รายวันที่ประจำทำเนียบรัฐบาล, รัฐสภา (พรรคการเมือง) และกระทรวงมหาดไทย ส่วนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือในการตอบคำถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้อ่านหนังสือพิมพ์รายวันในเขตกรุงเทพฯ โดยรอรับแบบสอบถามกลับคืนในวันเดียวกัน จากนั้นจึงได้นำแบบสอบถามมาลงรหัสข้อมูลเพื่อนำไปประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณนั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของแต่ละรายการ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม, พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและประโยชน์ของการเมือง, พฤติกรรมการรับฟังข่าวสารทางการเมือง, ระดับความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว, คุณลักษณะของแหล่งข่าวการเมืองที่น่าเชื่อถือในสายตาของผู้อ่านหนังสือพิมพ์ และความคิดเห็นที่มีต่อการคัดเลือกแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวการเมือง